

Statnett SF

Vår dato: 10.03.2022

Vår ref.:

Arkiv:

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Thomas Kallevik

Godkjenning av metodeforslag for fastsettelse av LFC-blokk i det nordiske synkronområdet etter SO GL artikkel 141.2

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode for fastsettelse av LFC-blokk i det nordiske synkronområdet fra Statnett SF (Statnett) den 10. september 2021. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i Europakommisjonens forordning (EU) 2017/1485 av 2. august 2017 om retningslinjer for drift av transmisjonsnettet for elektrisk kraft (SO GL) artikkel 141.2

RME godkjenner Statnetts forslag til metode for fastsettelse av LFC-blokk i det nordiske synkronområdet.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

I Europa pågår det et arbeid med å koble sammen landenes kraftmarkeder. Formålet er å opprette et indre kraftmarked som kan sikre trygg energiforsyning, øke konkurransen og gi forbrukere mulighet til å kjøpe strøm til rimelige priser. Europakommisjonen har som et ledd i dette arbeidet blant annet vedtatt åtte forordninger innenfor kraftmarkedsområdet. SO GL er en av disse. SO GL er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹

SO GL setter krav til driftssikkerhet og tiltak for å opprettholde normal drift, og legger utgangspunktet for felles metoder, prinsipper og tidsfrister for driftsplanlegging og driftssikkerhetsanalyser. Forskriften inneholder også regler for frekvensregulering og reserver, inkludert tekniske krav til blant annet responstider og volum.

SO GL inneholder krav om at Statnett skal være med på å utarbeide flere metoder og vilkår for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene og vilkårene skal Statnett utarbeide sammen med

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

Adresse

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

E-post: rme@nve.no, Telefon: 22 95 95 95, Internett: <http://reguleringsmyndigheten.no/>
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

andre systemoperatører for transmisjonsnett (TSO) i synkronområdet Norden, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS, med unntak av Island og Liechtenstein.

RME skal vurdere metodeforslagene utviklet av TSOene, og har hjemmel til å godkjenne metodene etter SO GL artikkel 6, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2, og etter energiloven § 6-1.²

Ett av forslagene som etter SO GL skal oversendes til RME for godkjenning er forslag til metode for fastsettelse av LFC-blokk i det nordiske synkronområdet (artikkel 141.2). Metoden skal fastsette LFC-blokk, LFC-områder og overvåkingsområder i det nordiske synkronområdet.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 10. september 2021 mottok RME forslag til metode om fastsettelse av LFC-blokk i det nordiske synkronområdet fra Statnett i henhold til SO GL artikkel 141.2, jf. artikkel 5.1.

Metoden er utviklet i fellesskap av alle TSOene i det nordiske synkronområdet. Det nordiske synkronområdet består av Norge, Finland, Sverige og Øst-Danmark.

En viktig prosess for å oppnå driftssikkerhet med et høyt nivå av pålitelighet og kvalitet er lastfrekvensregulering (Load frequency control, LFC). I lastfrekvensreguleringen er god koordinering avgjørende for å sikre en kontinuerlig balanse mellom forbruk, produksjon og utveksling. En blokk for lastfrekvensregulering, en LFC-blokk, er en del av et synkronområde eller er et helt synkronområde, som avgrenses fysisk av målepunkter ved overføringsforbindelser til andre LFC-blokker. LFC-blokken består av ett eller flere LFC-områder som igjen består av ett eller flere overvåkingsområder. LFC-blokken vil danne grunnlag for et område hvor TSOene skal komme til enighet om flere ulike virkemidler i drift, for eksempel metoder knyttet til dimensjoneringen av reserver (SO GL artikkel 157), ramping (SO GL artikkel 137), frekvenskvalitet og balanseringsprosessen. Metode for fastsettelse av en nordisk LFC-blokk vil brukes i fastsettelse av en driftsavtale for LFC-blokken, jf. SO GL artikkel 119.

Metoden foreslår at det nordiske synkronområdet skal være én felles LFC-blokk. Statnett vurderer at dette vil gjøre at samarbeidet mellom TSOene vil utføres effektivt, både organisatorisk og operativt. Ettersom Norden er såpass tett sammenkoblet, vil en felles koordinering av blant annet dimensjoneringen av frekvensgjenopprettingsreserver (frequency restoration reserves, FRR) være viktig for driftssikkerheten. Videre tilsvarer budområdene i energimarkedet de ulike LFC-områdene og overvåkingsområdene i blokken. Statnett mener inndelingen av LFC-områder vil kunne føre til en økt geografisk oppdeling av balanseringsbehovet. Statnett mener også at en slik organisering av overvåkingsområdene i LFC-blokken vil sikre at TSOene kontinuerlig beregner og overvåker sanntids kraftutveksling mellom budområdene. Metoden beskriver også at et nettelement er lokalisert i den LFC-blokken, LFC-området og overvåkingsområdet hvor det geografiske målepunktet for det relevante nettelementet er.

Statnett mener forslaget som helhet bidrar til økt kontroll av balanseringen og flytvariasjoner i nettet, og dermed en økt driftssikkerhet av kraftsystemet. Økt kontroll vil også kunne føre til at en kan gi en økt utvekslingskapasitet.

Metoden skal tre i kraft umiddelbart etter godkjenning, og skal implementeres etter at de nordiske TSOene har kommet til enighet om driftsavtale for det nordiske synkronområdet, jf. SO GL artikkel 118, til enighet om driftsavtale for den nordiske LFC-blokken, jf. SO GL artikkel 119, og til enighet om

² Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. av 29. juni 1990 nr. 50 (heretter forkortet energiloven).

driftsavtale for LFC-områdene, jf. SO GL artikkel 120. Disse avtalene skal inneholde en plan for implementeringen av LFC-blokken, LFC-områdene og kontrollområdene som beskrevet i metoden.

Statnett opplyser at metoden kan gjennomføres innenfor gjeldende regelverk. Metoden vil, ifølge Statnett, kreve endringer i Statnetts retningslinjer for utøvelse av systemansvaret, jf. forskrift om systemansvaret i kraftsystemet (fos) § 28a.

1.3. Høring og konsultasjon

TSOene har etter SO GL artikkel 11 en plikt til å høre metoden før den ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metoden ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle de relevante europeiske TSOene fra 9. mars til 9 april 2018 gjennom ENTSO-E³. Statnett har sammen med metoden vedlagt et forklarende dokument som beskriver hvordan de, sammen med de andre TSOene i Europa, har tatt hensyn til synspunkter fra denne høringen.

RME har gjennomført en nasjonal konsultasjon av metodeforslaget fra 14. september 2021 til 8. oktober 2021. Ingen synspunkter med relevans for forslaget implementering i Norge har kommet inn.

1.4. Koordinering under behandling av saken

Utover RMEs nasjonale konsultasjon, har RME deltatt i Energy Regulators Regional Forums (ERRF) i Norden sin koordinering for å komme frem til en felles enighet blant de nasjonale reguleringsmyndighetene om metodeforslaget.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. SO GL

SO GL er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med SO GL er ifølge artikkel 4.1 å:

- a) fastsette felles krav og prinsipper for driftssikkerhet,
- b) fastsette felles driftsplanleggingsprinsipper for samkjøringsnettet,
- c) fastsette felles prosesser og strukturer for lastfrekvensregulering,
- d) sikre forutsetningene for å opprettholde driftssikkerheten i hele Unionen,
- e) sikre forutsetningene for å opprettholde frekvenskvalitetsnivået for alle synkronområder i hele Unionen,
- f) fremme samordningen av systemdrift og driftsplanlegging,
- g) sikre og forbedre gjennomsiktigheten og påliteligheten av opplysningene om driften av transmisjonsnettet,

³ ENTSO-E står for European Network of Transmission System Operators for Electricity, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa.

- h) bidra til en effektiv drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen.

Tidsfrister

TSOene skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter SO GL og sende disse til sine respektive reguleringsmyndigheter for godkjenning i tråd med SO GL artikkel 6.2 og 6.3, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

Reguleringsmyndighetene skal etter SO GL artikkel 6.7 treffe beslutninger om de innkomne vilkårene eller metodene innen seks måneder etter at reguleringsmyndigheten mottok forslaget til vilkår eller metode.

Høring

TSOene som etter forskriften er ansvarlig for å sende inn forslag til vilkår og metoder til godkjenning, skal samrå med interessenter, inklusive de berørte myndighetene i hvert medlemsland, om utkastet til metodeforslaget. Etter SO GL artikkel 11.1 skal høringen vare i minst én måned.

Etter SO GL artikkel 11.2 skal forslag til metoder som skal sendes inn av TSOene på europeisk nivå, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på europeisk nivå. Forslag til metoder som skal gjelde på bilateralt eller multilateralt nivå skal som et minimum sendes på høring i de berørte EØS-landene.

TSOene som er ansvarlige for å sende inn forslag til metoder skal etter SO GL artikkel 11.3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden for TSOene sender endelig forslag til metode til sine nasjonale reguleringsmyndigheter for godkjenning. I alle tilfeller skal det gis en grundig begrunnelse for at de synspunkter som er framkommet i høringen, er innarbeidet i forslaget eller ikke. Denne redegjørelsen skal sendes inn sammen med metodeforslaget.

Innholdskrav

Forslaget til metoder skal etter SO GL artikkel 6.6 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

SO GL artikkel 141.2 fastsetter følgende krav til utarbeidelsen av metode for fastsettelse av LFC-blokk i det nordiske synkronområdet:

Innen fire måneder etter ikrafttreddelsen av denne forordning skal alle TSO-er i et synkronområde i fellesskap utarbeide et felles forslag om fastsettelse av LFC-blokker, som skal overholde følgende krav:

- a) Et overvåkingsområde som tilsvarer eller er en del av bare ett LFC-område.
- b) Et LFC-område som tilsvarer eller er en del av bare én LFC-blokk.
- c) En LFC-blokk som tilsvarer eller er en del av bare ett synkronområde.
- d) Hvert nettelement er en del av bare ett overvåkingsområde, bare ett LFC-område og bare én LFC-blokk.

Godkjenning

Forslag til metode for fastsettelse av fastsettelse av LFC-blokk i det nordiske synkronområdet etter SO GL artikkel 141.2 skal etter SO GL artikkel 6.3 bokstav g), godkjennes av alle reguleringsmyndighetene i den berørte regionen som i dette tilfellet er det nordiske synkronområdet.

Dersom metodeforslaget krever godkjenning av flere enn én reguleringsmyndighet skal de respektive reguleringsmyndighetene etter SO GL artikkel 6.7 samordne med hverandre for å komme til enighet.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a), skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder om utøvelsen av systemansvaret.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av SO GL.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene. Den 4. september 2018 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har fattet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

Metodeforslaget legger opp til en effektiv koordinering mellom TSOene i synkronområdet ved opprettelse av én felles LFC-blokk. Dette vil resultere i økt driftssikkerhet og bedre kontroll på frekvensen i Norden. RME vurderer at forslaget legger til rette for en god prosess for lastfrekvensregulering. RME mener videre at inndelingen av LFC-områder og overvåkingsområder som tilsvarer budområdene i energimarkedet vil føre til en mer effektiv fordeling av balanseringsressurser.

Metoden beskriver på en tydelig og avgrenset måte hva som inngår i LFC-blokken, LFC-områdene og overvåkingsområdene, samt at det er tydelig hvor de ulike nettelementene skal høre til. RME vurderer dermed at kravene for fastsettelse av en nordisk LFC-blokk, jf. SO GL artikkel 141.2, er oppfylt.

Det er RMEs vurdering at metoden er tilstrekkelig beskrevet i søknaden og at detaljeringsgraden i metoden er tilstrekkelig balansert. De kontroller som skal gjøres etter metoden er også tilstrekkelige.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i SO GL. Kravene i SO GL artikkel 6.6 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om fastsettelse av LFC-blokk i det nordiske synkronområdet i henhold til SO GL artikkel 6.1 og 6.3, og energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a).

Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Tore Langset
direktør

Tiril Henriksen Norvoll
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg
Metodeforslag fra Statnett datert 9. september 2021

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no. RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.